In memoriam

DON ANTE DRAČEVAC (1920–1993)

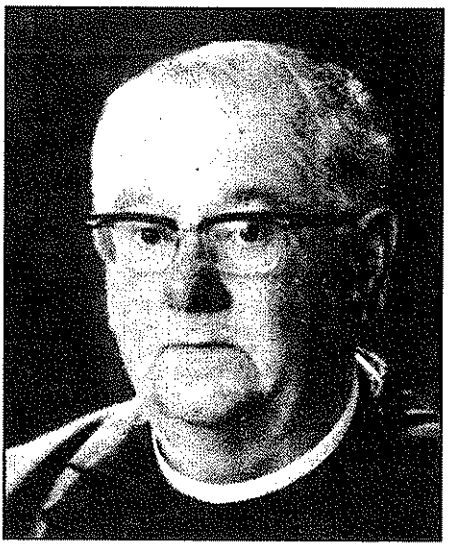

Svoj marljivi i zauzet život, mnogostruko plodan i svetački skroman vijek don Ante Dračevac posvetio je Crkvi dubrovačkoj. Dostojanstvena pojava niska rasta, smirena aristokratskog ponašanja, znanstvenik koji nije izbjegavao pastoralni rad, podjednako se uspješno bavio poviješću, crkvenim pravom, leksikografijom i umjetnošću.

Don Ante Dračevac rođen je u Lumbardi na otoku Korčuli 22. kolovoza 1920. Nakon završene pučke škole u rodnome mjestu, pohađa nižu gimnaziju na Badiji (1932–1936), a višu u dubrovačkih franjevaca, gdje je maturirao 1940. Filozofiju i teologiju studirao je na Višoj dominikanskoj bogoslovskoj školi u Dubrovniku 1940–1944, gdje je postigao stupanj lektora teologije. Za svećenika je zaređen 23. rujna 1944. u Dubrovniku, gdje je dan kasnije u zbornoj crkvi svetoga Vlaha proslavio mladu misu.

Kao svećenik, upravitelj je župe Mandaljena u Župi Dubrovačkoj (1944–1947), župnik u Dolima kraj Stona (1947–1948) i u Stonu (1948–1976) te dekan Stonskoga dekanata (1958–1976). Kanonikom Stolnoga kaptola sv. Marije u Dubrov-

niku imenovan je 1970, a od travnja 1976. do smrti bio je kancelar Biskupije. Uz to je obavljao brojne poslove u središnjim ustanovama Dubrovačke biskupije. Od 1976. do 1990. bio je generalni vikar, a od 1983. do smrti član Zbora konzultora. Preminuo je od moždanoga udara u Bolnici sv. Vlaha u Dubrovniku 17. studenoga 1993. U nazočnosti dubrovačkog biskupa msgr. dr. Želimira Puljića, brojnih svećenika, prijatelja i rodbine, tri dana kasnije pokopan je na gradskom groblju Danče.

Prilozima iz crkvenog života i povijesti te povijesti umjetnosti i arheologije dubrovačkoga i stonskog područja surađivao je punih trideset godina u raznim zbornicima, časopisima i listovima: *Obavijesti Biskupskoga ordinarijata* (Dubrovnik), *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* (Split), *Glasnik Srca Isusova i Marijina* (Zagreb), *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* (Split), *Dubrovački horizonti* (Zagreb), *Dumo i njegov narod* (Hrasno), *Iskra* (Metković), *Brat Franjo* (Dubrovnik), *Vjesnik Đakovačke biskupije* (Đakovo), *Danče* (Dubrovnik), *Slobodna Dalmacija* (Split), *Croatica christiana periodica* (Zagreb), *Dubrovački vjesnik* (Dubrovnik) i *Službeni vjesnik biskupije Splitske metropolije* (Split).

Znanstveno utemeljeni, istraživački i publicistički radovi u kojima Dračevac obrađuje ličnosti, zbivanja i povijesno okružje hrvatskoga Juga, odlikuju se dubokim intelektualnim poštenjem te jezgrovitošću i jasnoćom stila. Posebnu pozornost javnosti zavređuje njegovo bavljenje starohrvatskim spomenicima Stona. Vrijednim prilozima sudjelovao je na nekoliko znanstvenih skupova: o Jakovu Salečiću (Smokvica 1978), Matu Vodopiću (Dubrovnik 1993) i onima posvećenim tisućgodišnjici Trebinjsko-mrkanske biskupije (Mostar 1984) ili 650. obljetnici planske izgradnje Stona i Maloga Stona (Ston 1984). Njegova monografija *Dubrovačka katedrala* (Zagreb 1988) prevedena je na engleski, njemački, francuski i talijanski jezik. »U njoj nas autor vodi od oltara do oltara. Tumači povijest, značenje, umjetnički domet i stil. To je detaljna, ali ne i zamorna analiza koja nas uživljava u prostor i vrijeme kad su slike izrađene, oltari podignuti, čijom nakanom pa i sredstvima.« (Josip LUČIĆ, *Ante Dračevac, Dubrovačka katedrala,* Dubrovački horizonti, 29/1989, str. 197).

S prof. dr. Josipom Lučićem uredio je *Zbornik Župe Dubrovačke* (Dubrovnik 1985). Bibliografiji valja dodati mnoge obavijesti, uredbe, rješenja, odluke i ostale spise kojima je kao kancelar Biskupije, generalni vikar, sudac Ženidbenog suda, biskupski delegat i slično bio autorom, a dio kojih je objelodanjen u *Obavijestima Biskupskoga ordinarijata* (Dubrovnik 1976–1991) i *Službenom vjesniku Metropolije* (Split, 1991–1993). O tome koliki je dum Antun bio radnik govori i statistika protokoliranih spisa Ureda Ordinarijata kojemu je kao kancelar Biskupije bio na čelu.

»Među subraćom svećenicima uživao je najveći ugled zbog svoje prirodne dobrote, izgrađene osobnosti, zavidne učenosti, izuzetne marljivosti i točnosti kojom je prilazio svakom poslu i svakom čovjeku... Volio je svoju Lumbaradu i Korčulu, ali to nije isticao. Bio je osvjedočeni rodoljub izgrađene i zrele nacionalne svijesti, ali se time nije hvalio. Bio je naprosto zaljubljen u svoju Biskupiju i Crkvu, osobito u njezinu povijesnu baštinu, ali ni to nije naglašavao... Makar samo s titulom »don« bio je pozivan na najznanstvenije skupove...«, istaknuo je u pogrebnom slovu dr. Stanko Lasić. Opraštajući se nad otvorenim grobom od pokojnika, većina nazočnih potvrdila je kako ovaj čovjek nije imao neprijatelja. Bio je jedan od rijetkih ljudi koji je imao samo prijatelje. Tvorac prijatelja i prijateljstva! Neka u krilu Božje dobrote uživa vječno prijateljstvo svetih!

BIBLIOGRAFIJA RADOVA DON ANTE DRAČEVCA

Zbog (po)ratnih okolnosti u Dubrovniku kad je sva arhivska i bibliotečna građa još nedostupna, a ostavština pok. don Ante Dračevca nije sređena, ova bibliografija ima svojih manjkavosti i nije cijelovita. Za pomoć u obradi popisa don Antinih članaka, pisac ovih redaka duguje zahvalnost g. Mirku Kratofilu iz Knjižnice HAZU.

1963.

Isus, među rane svoje sakrij me! *Obavijesti Biskupskoga Ordinarijata* (Dubrovnik), br. 6/1963, str. 7–9

1965.

Neobjavljeni rimski natpisi iz Stona, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku,* LXV–LXVII, Split, 1963–1965, str. 267–270

Velik ljubitelj Presvetog Srca Isusova – Don Danko Lepeš, *Glasnik Srca Isusova i Marijina,* LVII (1965) 7, 210–212

1966.

Da li je već u IX. stoljeću postojala crkva Bogorodice u Lužinama kod Stona, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 16,* Split, 1966, str. 165–192

1970.

Šetnjom po Stonu i okolici, *Dubrovački horizonti* (Zagreb), II (1970) 4, 60–66

Novi arheološki nalazi kod crkve Gospe od Lužina, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 18,* Split, 1970, str. 31–37

Dva važna arheološka nalaza za povijest Stona, *Dubrovački horizonsti,* II (1970) 5, 35–39

* »Michaelus« iz Stona i »Ore sce« iz Lužina.

1971.

Selo Česvinica kraj Stona, *Dubrovački horizonti,* III (1971) 7–8, 43–49

* Prigodom 60. godišnjice vodovoda. Toponimija Stona i okolice.

1972.

Ston, glavni grad sredovječnog Zahumlja, *Dumo i njegov narod,* br. 14, Hrasno, 1972, str. 8–10

1973.

Simbolični prikaz sv. euharistije na pleternom reljefu u Stonu, *Iskra* (Metković), br. 1/1973, str. 3–6

Anzelmo Katić, trebinjsko-mrkanjski biskup (1760–1792, *Dumo i njegov narod,* br. 16, Hrasno, 1973, str. 20–24

Natpis kod sela Kobaš, *Iskra,* br. 2/1973, str. 6–11

* Uspomeni nevinim žrtvama poginulim na Kobašu 24. X. 1943.

1974.

Stota obljetnica crkve sv. Vlaha u Stonu (1873–1973), *Iskra,* br. 1/1974, str. 29–34
Selo Broce kraj Stona, *Iskra,* br. 2/1974, str. 6–11

1975.

Dvadeseta obljetnica smrti don Danka Lepeš, *Dumo i njegov narod,* br. 20, Donje Hrasno, 1975, str. 34
Slika Majke Božje Žalosne u Stonu iz XV. str., *Iskra,* br. 1/1975, str.

1978.

Iz novije povijesti Trebinjsko-mrkanjske biskupije, *Dumo i njegov narod,* br. 25, Hrasno, 1978, str. 10–14

1979.

Kad se blažena Gospa prošetala preko Place, *Brat Franjo* (Dubrovnik), (1979) 3, 5–8
*O 50. obljetnici smrti Ivana Vojnovića.
Isuse, među rane svoje, sakrij me!, *Vjesnik Đakovačke biskupije* (Đakovo), XXXII (1979) 3,53–54

1980.

Znanstveni skup o fra Joakimu Stulliju OFM, *Obavijesti,* 1980, str. 54
Umro msgr. don Pavo Poša, Prepozit Stolnog kaptola, *Obavijesti,* 1980, str. 37–39
Jubilej 300. obljetnice Gospe Delorite na Kuni, *Obavijesti,* 1981, str. 2–4
Euharistijska slavlja u našoj Biskupiji, *Obavijesti,* 1981, br. 27, Prilog, str. 1–4
Pleterna skulptura u lapidariju u Stonu, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* (Split), LXXV/1981, str. 137–155. Résumé

1983.

Opat Stjepan Gradić – graditelj Dubrovačke katedrale, *Obavijesti,* 1983, str. 45–48
Aleard, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 1, Zagreb, 1983, str. 70
Ambrozije, mljetski opat, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 1, Zagreb, 1983, str. 100
Andrija iz Luke, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 1, Zagreb, 1983, str.
Antun iz Riate, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 1, Zagreb, 1983, str. 197
Arengerije, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 1, Zagreb, 1983, str. 228–229
Nikola Ban, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 1, Zagreb, 1983, str. 411
Bernard, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 1, Zagreb, 1983, str. 697–698

1984.

Obnova kapele sv. Šimuna u Koštarima, *Obavijesti,* 1984, str. 75
Spomen crkve sv. Kuzme i Damjana u Stonu, *Danče* (Dubrovnik), br. 2/1984, str.

1985.

Proslava 700. obljetnice spomena crkve sv. Marije Magdalene, *Obavijesti,* 1985, str.

Spomen crkve sv. Marije Magdalene u Župi Dubrovačkoj god. 1285, *Zbornik Župe Dubrovačke,* Dubrovnik 1985, str. 7–16. Poseban otisak.

Zlatna misa don Josipa Brešković, *Obavijesti,* 1985, str. 49

750. oblejtnica franjevačke prisutnosti u Dubrovniku, *Obavijesti,* 1985, str. 4–5

Braća reda Male braće – Dubrovački nadbiskupi, *Samostan Male braće u Dubrovniku,* Zagreb, KS, 1985, str. 73–83. Summarium. Poseban otisak.

1987.

Ponovni osnutak katoličke biskupije u Stonu, *Zbornik radova u čast 650. obljetnice planske izgradnje Stona i Malog Stona,* Ston, 1987, str. 77–90.

1988.

Dubrovačka katedrala, Zagreb. Privredni vjesnik 1988, 64 str., 20 cm
* Vodič. Biblioteka Turističke monografije, broj 17. S 40 fotografija u boji. O: Josip LUČIĆ, *Ante Dračevac, Dubrovačka katedrala,* Dubrovački horizonti (Zagreb), XXI (1989) 29, 197

The Dubrovnik Cathedral, Zagreb: Privredni vjesnik, 1988, 64 str., 20 cm
* Engleski. Guide. Libraly: Tourist Monographs, Number 17. With 40 color pictures. Translated by Viktorija LEJKO-LAČAN.

La Cattedrale di Dubrovnik, Zagreb: Privredni vjesnik, 1988, 64 str., 20 cm
*Talijanski. Guida. Collana: Monografie turistiche, numero 17. Con 40 foto a colori. Traduzione di Mirko ŠIKIĆ.

Die Kathedrale in Dubrovnik, Zagreb: Privredni vjesnik, 1988, 64 str., 20 cm
* Njemački. Bibliothek: Touristiche Monographien. Nummer 17. Mit 40 mehrfarbige Abbildungen. Übersetzt von Doris BARIČEVIĆ.

La cathedrale de Dubrovnik, Zagreb: Privredni vjesnik, 1988, 64 str., 20 cm
* Francuski. Biblioteque: Monogfraphies touristiques, numero 17. Chez 40 photos en couleurs. Traduction per Franyoise KVEDER.

Srednjovjekovna Stonsko-zahumska biskupija, *Tisuću godina trebinjske biskupije,* Sarajevo: VVTŠ, 1988, str. 83–90. Zusammenfassung

1989.

Umro msgr. Ivo Oreb, *Obavijesti,* 1989, str.

Ovogodišnja proslava feste sv. Vlaha, *Obavijesti,* 1989, str. 2–3

Bonaventura, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 2, Zagreb, 1989, str. 131

Nikola Bratulić, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 2, Zagreb, 1989, str. 286–287

Pavao Butorac, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 2, Zagreb, 1989, str. 538–539

Štovanje svetog Vlaha u Dubrovniku, *Dubrovački horizonti,* XXI (1990) 30, str. 114–127

Svećenički srebrni i zlatni jubileji, *Obavijesti,* 1990, str. 61

1991.

Odnosi među bratstvima stare gruške parokije, *Croatica christiana periodica* (Zagreb), XV (1991) 27, 97–106

1993.

Vizitacije dubrovačkoga nadbiskupa Petra de Torresa župa Dubrovačkog primorja i otoka 1670. i 1671, *Zbornik Dubrovačkog primorja i otoka 4,* Dubrovnik, 1993, str. 77–86

Svako vino nije misno, *Dubrovački vjesnik* (Dubrovnik), broj 2230, 23. listopada 1993, str. 24

* Posljednji objavljeni tekst za života.

Rkt župni ured Putnikovići, *Službeni vjesnik biskupija Splitske metropolije* (Split), III (1993) 5, 171

* Pretiskani tekst: »Svako vino nije misno« iz *Dubrovačkog vjesnika*

Melicijat Darsa, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 225

Zaharija Dalfino, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 266

Deodatus, kotorski biskup, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 297

Nikola Dobrečić, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 424

Dobronja hvarski, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 444

Dominik, dubrovački nadbiskup, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 485–486

Dominik barski, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 486

Donat stonski, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 514

Marin Drago, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 564

Nikola Drago, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 564

Vincencije Drago, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 564

Dujam kotorski, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 671

Ivan Krstitelj Đurđević, *Hrvatski biografski leksikon,* sv. 3, Zagreb, 1993, str. 767

Ostalo u rukopisu:

- Civilni i crkveni brak, Ston, 1968.
- Salečićeva doktorska dizertacija, Smokvica, 1978.
  * Primljeno za *Bogoslovsku smotru* (Zagreb), broj 1/1995.
- Kanonska vizitacija Dubrovačke biskupije 1982, Dubrovnik, 1982.
- Blagoslov crkve sv. Bartula u Lumbardi, 1992.
- Mato Vodopić: svećenik – biskup, Dubrovnik, 1993.
  * Predano za *Zbornik Mata Vodopića,* Dubrovnik 1994.
- Biografske jedinice predane za *Hrvatski biografski leksikon* Leksikografskom zavodu u Zagrebu:

ALBERI, Pavao, dubrovački nadbiskup 1589–1591.
ALEKSIJE, opat lokrumski 1369.
AMBROZIJE, risanski biskup 1519–1520.
ANDRIJA, barski nadbiskup 1448–1459.
ANDRIJA, risanski biskup 1398.
ANGELI-RADOVANI, Juraj, barski nadbiskup 1787–1790.
ANTUN, barski nadbiskup 1382–1390.
ANTUN, ulcinjski biskup 1343–1350.
ANTUN, Alliis de, dubrovački nadbiskup 1465–1467.
ANTUN iz Bitonta, kotorski biskup 1410–1420.
ANZELMO, budvanski biskup 1298–1326.
ARMANI, Duka, skadarski biskup 1590.

ARNOLDIS, Adrian, risanski biskup 1517–1519.
ARTIANUS Kristofor, skadarski biskup 1401
BARTOL I, OFM, dubrovački nadbiskup 1303–1312.
BARTOL II, dubrovački nadbiskup 1312–1317.
BEČIĆ, Antun, 1698–1761.
BENEDIKT, dubrovački nadbiskup 1317.
BERNARD I, kotorski biskup 1374–1375.
BERNARD II, kotorski biskup 1453–1457.
BERNARDINI (BACCOLO), Ivan, kotorski biskup 1789–1793.
BLANCUS, Juraj, barski nadbiskup 1635–1644.
BORZI, Franjo II, barski nadbiskup 1891–1822.
BOSCHETTUS, Lovro III, barski nadbiskup 1517–1525.
BOSCHETTUS, Simon, budvanski biskup 1518.
BRAJANOVIĆ, Marin, lješki biskup 1578–1605.
BREBERO, Jakov I, budvanski biskup 1447–1455.
BUBIĆ, Dominik, skadarski biskup 1667–1686.
BUČIĆ, Ivo, vjerski pisac (1901–1984).
BUDMANI, Petar, stonski biskup 1752–1772.
BUDIĆ, Klement, propovjednik, 1570–1604.
ČETINIĆ, Inocent, 1590–1646.
ČUBRANOVIĆ (ZUBRANIĆ), Vinko, dubrovački biskup
DIEDA, Jeronim
DIONIZIJE, Stjepanov
ĐURĐEVIĆ, Nikola
ĐURO, barski nadbiskup 1033–1067.
ĐURO, risanski biskup 1430.
ĐURO, risanski biskup 1577.
GALLANI-JELIĆ, Rajmund, OP, dubrovački nadbiskup
GIURICEO, Antun, dubrovački biskup
GRITTI, Šimun
GAUKSON, dubrovački nadbiskup
LUCHI, Marko de,
MATOVIĆ, Josip
NENADIĆ, Ivan Antun
PASSATI, Jacint, OP
PETROVIĆ, Augustin, OP
POOTEN, Karlo
VALENTIN Lopuđanin, OP

Literatura o životu i djelu don Ante Dračevca:

Ivo MARTINIĆ, *Tvorac prijateljstva,* Dubrovački vjesnik (Dubrovnik), broj 2235, 27. studenoga 1993, str. 4
* Nekrolog don Ante Dračevca (1920–1993). S fotografijom.
ISTI, *Ante Dračevac: svećenik,* Glas Koncila (Zagreb), broj 1017, 5. prosinca 1993, str. 10
ISTI, *In memoriam: Don Ante Dračevac,* Službeni vjesnik biskupija Splitske metropolije (Split), III (1993) 5, 174
Ante LEŠIĆ, *Ante Dračevac,* Hrvatski biografski leksikon, sv. 3, Zagreb, 1993, str. 537

Petar Marija RADELJ